

LAPIN LIITTO

Tarkastuskertomus 2022
Lapin liitto
28.2.2023

Tarkastuskertomus 2022

Lapin liiton hallintosäännön 70 §:n mukaan sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi maakuntahallitukselle sekä maakuntajohtajalle.

Sisäinen tarkastus on tarvittaessa tarkastustarkoituksessa tehtävää valvontaa, joka kohdistuu etukäteen määriteltyyn kohteeseen (Lapin liiton hallintosääntö 70§). Johtoryhmä päätti 14.2.2022 sisäisen tarkastuksen vuosien 2022–2023 kohteeksi viraston sääntöjen, ohjeistuksien ja vakuutuksien ajantasaisuuden tarkastuksen, erityisesti hybridityön näkökulmasta.

Sisäisen tarkastuksen tehtävä ja tarkoitus

Lapin liiton perussopimuksen 35 §:n mukaan hallinnon ja talouden tarkastamisesta noudatetaan, mitä siitä on säädetty kuntalaissa ja määrätty Lapin liiton tarkastussäännössä. Lapin liiton hallintosäännön päivittämisen yhteydessä hallintosääntöön yhdistettiin ja päivitettiin myös Lapin liiton tarkastussääntö ja uusi hallintosääntö astui voimaan 1.1.2023 lukien.

Lapin liiton hallintosäännön 70 §:ssä määrätään sisäisen tarkastuksen tehtävistä. Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus on tarvittaessa tarkastustarkoituksessa tehtävää valvontaa, joka kohdistuu etukäteen määriteltyyn kohteeseen. Sitä voidaan toteuttaa sisäisin toimenpitein tai antamalla toimeksianto ulkopuoliselle riippumattomalle taholle. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään maakuntahallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

Lapin liiton sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeistuksen mukaan sisäinen tarkastus on sisäisen valvonnan näkyvä osa, joka on tarkastustarkoituksessa tehtävää valvontaa. Tarkastuksen kohde tietää suorituksensa olevan arvioinnin kohteena. Sisäinen tarkastus tapahtuu toimivan johdon johdolla ja alaisuudessa. Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja tuloksellisuutta sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Johtoryhmältä edellytetään, että laaditaan vuosittain konkreettinen suunnitelma niistä asioista, joita toimintavuoden aikana erityisesti valvotaan. Suunnitelman toteutuksesta raportoidaan vuosittain maakuntahallitukselle ja tarkastuslautakunnalle.

Johtoryhmä päätti 14.2.2022 sisäisen tarkastuksen vuosien 2022–2023 kohteeksi viraston sääntöjen, ohjeistuksien ja vakuutuksien ajantasaisuuden tarkastuksen, erityisesti hybridi-työn näkökulmasta.

Sisäisen tarkastuksen toteuttaminen 2022

Sisäisen tarkastuksen kohteet

Sisäinen tarkastus tarkasti vuoden 2022 osalta hybridityön näkökulmasta:

- viraston sääntöjen ja ohjeistusten ajantasaisuuden ja
- vakuutusten ajantasaisuuden.

Tarkastuksen kohteet on luetteloitu liitteissä 1 ja 2.

Sisäisen tarkastuksen menetelmät ja rajaukset

Lapin liiton sääntöjen ja ohjeiden osalta tarkastus suoritettiin kartoittamalla ja keräämällä Lapin liiton yleistä toimintaa ohjaavat säännöt ja ohjeet ja tarkastelemalla näiden ajantasaisuutta ja päivittämisen tarvetta. Ohjeista ja säännöistä tarkastellaan erityisesti, löytyykö asiakirjoista tietoa niiden voimaantulosta, voimassaolosta tai tehdystä päivityksestä. Ohje katsotaan päivitettyksi toimintavuodelle 2022, mikäli se on päivitetty vuosien 2020-2022 aikana. Sisäinen tarkastus ei arvioinut sääntöjen ja ohjeiden tarkoituksenmukaisuutta. Rakennerahasto-ohjelmiin liittyvät säännöt ja ohjeistukset on jätetty tämän tarkastuksen ulkopuolelle, koska näillä säännöillä ja ohjeilla on omat toimivat valvontajärjestelmät ja ne laaditaan säännöllisesti esimerkiksi ministeriön vaatimuksesta aina ohjelmakausittain.

Lapin liiton vakuutusten osalta kerättiin kaikkien voimassaolevien vakuutusten vakuutuskirjat ja tarkasteltiin vakuutusten ajantasaisuutta. Vakuutuskirjat löytyivät kootusti vakuutusyhtiön verkkopalvelusta. Tarkastuksen ulkopuolelle on jätetty lakisääteiset työeläkevakuutus sekä ryhmähenkivakuutus, sillä nämä vakuutukset ovat lakisääteiset ja Keva osaltaan valvoo näiden ajantasaisuutta. Sisäinen tarkastus ei arvioinut vakuutusten tarkoituksenmukaisuutta.

Koska sisäisen tarkastuksen näkökulmaksi valittiin johtoryhmän päätöksellä hybridityö, kummankin kohteen osalta tarkastus rajattiin hybridityön kannalta relevanttien ohjeiden, sääntöjen ja vakuutusten tarkasteluun. Työterveyslaitoksen määritelmän mukaan hybridityöllä tarkoitetaan lähinnä sellaista työn organisointitapaa, jossa voidaan yhdistää etätyötä ja päätyöpaikalla tehtävää läsnätyötä – tällöin ohjeiden ja sääntöjen sekä vakuutusten tulee olla voimassa niin etätyö kuin läsnätyö huomioiden.

Sisäisessä tarkastuksessa tehtiin myös yleisiä havaintoja tarkastuksen kohteisiin liittyen.

Lapin liiton sääntöjen ja ohjeiden ajantasaisuus hybridityön näkökulmasta

Lapin liiton säännöt ja ohjeet

Sisäistä tarkastusta haastaa sääntöjen ja ohjeiden osalta sääntöjen ja ohjeiden saavutettavuus: ohjeita ja sääntöjä löytyy niin Y-asemalta, intrasta kuin Dynastystakin – on vaikea sanoa,

löytyivätkö kaikki Lapin liiton käytössä olevat ohjeet ja säännöt vai jäikö joku löytymättä. Tarkastukseen otettiin mukaan kaikki löydetty ohjeet. Tarkastuksen kohteena olleet säännöt ja ohjeet on luetteloitu liitteessä 1.

Keskeisimmät havainnot Lapin liiton sääntöjen ja ohjeiden ajantasaisuudesta

Lapin liiton sääntöjen ja ohjeistuksen tarkastuksessa havaitaan, että voimassa olevat säännöt ja ohjeet löytyvät pirstaleisesti eri tallennuspaikoista. Osa säännöistä ja ohjeista on asianhallintajärjestelmä Dynastyssa, suurin osa ohjeista löytyy hajanaisesti intrasta ja osa ohjeista löytyy ainoastaan Y-asemalta eri tallennuspaikoista. Hieman alle 40% kaikista löydetystä ohjeista oli päivitetty vuoden 2020 jälkeen. Yli puolet ohjeista oli siis vanhoja tai niistä ei löytynyt tietoa niiden voimaantulosta tai päivityksestä. Kuitenkin hybridityön näkökulmasta oleelliset ohjeet on vastikään päivitetty (hallintosääntö, monipaikkatyöskentely Lapin liitossa, matkustusohje sekä Tietopaketti Lapin liiton henkilökunnalle).

Havainnot Lapin liiton sääntöjen ja ohjeiden tarkastuksesta:

- Lapin liiton nykyinen hallintosääntö on hyväksytty maakuntavaltuuston kokouksessa 12.12.2022. Edellinen hallintosääntö oli päivitetty viimeksi 17.5.2021 ja hallintosäännön päivittäminen tuli nyt ajankohtaiseksi pelastuslaitoksen siirtyessä Lapin hyvinvointialueelle 1.1.2023 lukien. Hallintosäännön päivittämisen yhteydessä hallintosääntöön yhdistettiin ja päivitettiin valtuuston työjärjestys, Lapin liiton palkkiosääntö ja Lapin liiton tarkastussääntö. Hallintosääntö päivitettiin myös kuntalain muutosten mukaiseksi ja rakenne muutettiin yleisesti kuntayhtymissä käytössä olevan Kuntaliiton hallintosääntömallin mukaiseksi. Päivitetty hallintosääntö tuli voimaan 1.1.2023. Hallintosääntö on ajantasainen.
- Päivitetty hallintosääntö on selkeästi aiempaa käytettävämpi ja selkeämpi. Käytettävyyttä ja selkeyttä lisää huomattavasti se, että nykyisessä hallintosäännössä on samoissa kansissa tarkastussääntö, luottamushenkilöiden palkkiosääntö sekä valtuuston työjärjestys, jolloin samasta asiasta ei löydy sääntöjä useasta eri asiakirjasta. Uudessa hallintosäännössä on huomioitu myös etäyhteydellä pidettävät kokoukset ja mahdollinen tuleva sähköinen kokousmenettely, jolloin sääntö on ajantasainen ja toimiva myös hybridityön näkökulmasta.
- Löydetystä viestinnän ohjeista 60% oli päivitetty ja ajan tasalla. Kahdesta ohjeesta ei löytynyt tietoa, milloin ohje on tehty tai onko sitä päivitetty. Mediatyön aakkosten päivittämisestä on kulunut jo kuusi vuotta.
 - Talouden ohjeista vain yksi oli merkintöjen mukaan ajan tasalla. Lapin liiton yleinen hankintaohje on vuodelta 2007 ja vaatisi tarkastelua päivittämisen tarpeen osalta. Myyntireskontran laskutusohjeessa ei ollut tietoa, milloin ohje on tehty tai milloin se on päivitetty.
 - Tiedonhallinnan ohjeista puolet vaatii tarkastelua päivittämisen osalta. Tiedonhallintamalli on tullut voimaan 7.2.2022, mutta 1.1.2023 tapahtuneen organisaatiomuutoksen vuoksi ohje vaatii päivittämistä. Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon ohjeistukset on päivitetty viimeksi 2011 ja vaativat näin ollen tarkastelua päivittämiselle. Yleisen havainnon mukaan edellä mainitusta ohjeesta puuttuu kokonaan analogisten asiakirjojen suojelus suunnitelma.
 - Tietoturva- ja tietosuojaohjeistuksista kaikki kolme löytyneitä ohjetta ovat päivittämisen tarpeessa (ohjeet on tehty ennen tietosuojalain voimaantuloa ja ohjeissa tulisi huomioida organisaatiomuutos).

- Hybridityön näkökulmasta oleellinen ohje, Monipaikkatyöskentely Lapin liitossa, on päivitetty vuoden 2022 aikana ja ohje on ajan tasalla.
- Monipaikkatyöskentely Lapin liitossa -ohjeessa viitataan: ”Työsuojelua ja työturvallisuutta koskevia määräyksiä sovelletaan pääsääntöisesti myös etätöiden suorittamispaikassa tehtävään työhön.” Näiden osalta on epäselvää, mihin kaikkiin määräyksiin viitataan. [Lapin liiton pelastussuunnitelma](#) (Vilhontalon pelastussuunnitelma ja turvallisuusohjeet) on päivitetty vuonna 2021 ja työsuojelun toimintasuunnitelmaa ollaan päivittämässä. Onko muita ohjeita tai määräyksiä, joita tulisi noudattaa tähän asiakokonaisuuteen liittyen? Olisi hyvä tarkentaa, mitä määräyksiä tai ohjeita tällä tarkoitetaan.
- Matkustamiseen liittyvät ohjeet on päivitetty ja ajan tasalla ja matkustusohjeessa on otettu huomioon työnteon eri paikat (etänä kotona tai työpaikalla toimistolla).
- Henkilöstöä koskevista ohjeista ja suunnitelmista ei löytynyt yhtään ajan tasalla olevaa. Tasa-arvosuunnitelma, työterveyshuollon toimintasuunnitelma ja työsuojelun toimintasuunnitelma ovat päivityksessä parhaillaan. Henkilöstösuunnitelma oli vuodelta 2009 ja sen voimassaolo oli vuoden 2012 loppuun. Toimintaohjeet työpaikkakiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi ja Varhaisen tuen toimintamalli olivat kummatkin vuodelta 2010 ja vaativat kipeästi tarkastelua päivitystarpeen osalta.
- Henkilöstölle suunnattu käytännön ja perehdytyksen kannalta tärkeä ohje, Tietopaketti Lapin liiton henkilökunnalle, on päivitetty ja ajan tasalla ja ohje huomioi hybridityön.
- Järjestelmiä koskevissa ohjeissa lapin liiton omista ohjeistuksista puolet on ajan tasalla. Dynasty-asianhallintajärjestelmän Lapin liiton sisäinen toimintatapaohje on vuodelta 2011 ja kaipaa tarkastelua päivittämisen osalta. ePassia koskevassa ohjeessa ei ole tietoa, milloin ohje on tehty tai päivitetty. Järjestelmien osalta intrasta löytyy paljon ohjeita, jotka ovat järjestelmätoimittajien omia tai LapIT:in tekemiä. Näistä kaikki olivat useamman vuoden takaa, eikä missään ollut tietoa, onko ohjeet voimassa.
- Vuoden 2023 alussa tapahtuneen organisaatiomuutoksen (pelastuslaitos siirtyi hyvinvointialueelle) ja voimaan tulleen päivitetyn hallintosäännön muutokset eivät olleet vielä päivittyneet muihin ohjeisiin ja sääntöihin. Ohjeissa oli viittauksia mm. vanhaan hallintosääntöön ja pelastuslaitokseen.

Toimenpide-ehdotukset järjestelmän kehittämiseksi:

Hybridityön näkökulmasta useita sääntöjä ja ohjeita on päivitetty ajan tasalle, mutta suurin osa (noin 60%) löydetyistä ohjeista vaatii tarkastelua. Ohjeistusten ja sääntöjen saavutettavuuteen pitäisi myös kiinnittää huomiota: intrassa osa ohjeista oli vanhentuneita versioita ja päivitettyintä versiota ei intrasta välttämättä löytynyt. Y-asetalla ohjeet ovat myös pirstaleisesti löydettävissä. Vuoden 2023 alussa tapahtunut organisaatiomuutos ja voimaan tullut hallintosääntö pitäisi ottaa huomioon Lapin liiton ohjeita ja sääntöjä päivittäessä.

Toimenpide-ehdotukset järjestelmän kehittämiseksi ovat:

- Kaikki ohjeet olisi hyvä käydä läpi huomioiden vuoden 2023 alusta tapahtunut organisaatiomuutos ja voimaan tullut päivitetty hallintosääntö ja päivittää kaikki tarvittavat ohjeet ja säännöt. Vanhentuneet ohjeet olisi hyvä joko poistaa tai tallentaa sellaiseen paikkaan, josta niitä ei sekoita voimassaoleviin sääntöihin ja ohjeisiin.

- Voimassa olevat ohjeet ja säännöt olisi hyvä koota samaan paikkaan koko henkilökunnan saataville. Vanhat ohjeet pitäisi merkitä selkeästi vanhentuneiksi ja tallentaa sellaiseen paikkaan, ettei ole vaaraa sekoittaa vanhoja ohjeita voimassaoleviin.
- Ohjeisiin olisi hyvä merkitä, milloin ohje on tullut voimaan, milloin se on tehty/päivitetty ja kuka ohjeen päivittämisestä vastaa.
- Ohjeita ja sääntöjä olisi hyvä tarkastella vuosittain ja tehdä tarvittaessa muutoksia sekä merkitä ohje päivitetyksi tarkastuksen jälkeen. Tässä apuna voisi käyttää sääntöjen ja ohjeiden tarkastamisen vuosikelloa, johon on ajoitettu ohjeiden ja sääntöjen tarkastus.
- Järjestelmien omien tai LapIT:in ohjeiden tarpeellisuus intrassa tulisi arvioida: esimerkiksi LapIT:in ohjeet löytyvät asiakasportaalista, jonne LapIT ohjeita päivittää. Jos LapIT:in ohjeita tallennetaan intraan, on vaarana, että intrassa olevat ohjeet eivät ole ajan tasaisia.
- Tietoturva- ja tietosujoaohjeet olisi hyvä saattaa ajan tasalle mahdollisimman pian erityisesti riskienhallinnan ja hybridityön näkökulmasta.

Lapin liiton vakuutusten ajantasaisuus hybridityön näkökulmasta

Lapin liiton vakuutukset

Voimassa olevien vakuutusten vakuutuskirjat pyydettiin nähtäville taloushallinnosta. Vakuutukset on luetteloitu liitteessä 2.

Keskeisimmät havainnot Lapin liiton vakuutusten ajantasaisuudesta hybridityön näkökulmasta

Suurin osa vakuutuksista on jatkuvasti voimassaolevia ja suurimmassa osassa vakuutuskirja oli päivitetty vuodelle 2022 (88% vakuutuksista) ja lakisääteinen työtaturma ja ammattitautivakuutus on voimassa toimintavuoden kerrallaan ja on ollut voimassa toimintavuoden 2022. Lapin liitossa voimassa oleva etätyövakuutus täydentää etätyössä olevan lakisääteistä tapaturmavakuutusturvaa. Omaisuuden turvan osalta jää epäselväksi, kattaako joku vakuutuksista esimerkiksi etätyössä tapahtuneen laiterikon.

Havainnot Lapin liiton vakuutusten tarkastuksesta:

- Etätyövakuutus täydentää etätyössä olevan lakisääteistä tapaturmavakuutusturvaa: Lakisääteinen tapaturmavakuutus kattaa etätyössä vain välittömästi työhön liittyvän toiminnan. Etätyövakuutus on voimassa etätyön yhteydessä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvauspiirin ulkopuolelle jäävissä tilanteissa työntekijän tehdessä työtään sopimuksen perusteella asunnossaan tai muussa etätyöpaikassa.

Vakuutus on voimassa myös etätyön yhteydessä pidettävien tavanomaisten lyhyiden taukojen ja ruokailujen aikana sekä etätyöhön välittömästi liittyvien matkojen aikana kuten ruokailu- ja lasten päivähoitoon vienti- ja hakumatkoilla.

Vakuutuksesta ei korvata tapaturmia, jotka sattuvat kotitöitä tehtäessä tai muun vapaa-ajan yhteydessä. Vakuutus ei kata matkoja vapaa-ajan asunnolle tai takaisin.

- Omaisuuden turva etätyössä? Matkavakuutus ja omaisuuden turva eivät välttämättä kata etätyössä tapahtuvaa omaisuusvahinkoa:

Omaisuuden turvat ovat voimassa Lapin liiton toimistoilla Hallituskadulla ja Korkalonkadulla. Vakuutuksen kohteena on vakuutuskirjassa mainittu omaisuus, kun se on vakuutuskirjassa mainitussa paikassa tai huollon, korjauksen tai niihin liittyvän kuljetuksen takia tilapäisesti muualla Suomessa. Vakuutuskirjassa ei ole mainintaa etätyöstä, ainoastaan toimistot.

Matkavakuutus kattaa myös matkatavarat, mutta etätyötä ei voi lukea matkavakuutuksen piiriin.

Huomiona, että Lapin liiton työvälineet (kannettavat ja näytöt) on LapIT:in laitteiden elinkaaripalvelun kautta hankittu ja sovittu, jolloin LapIT:lle kuuluu laitetakuun piiriin kuuluvat tehtävät. Lapin liitto vastaa muista kuin laitetakuun piiriin kuuluvista laitekuluista sekä ohjelmistojen käyttöoikeuksien hankinnasta ja kustannuksista, elleivät ne sisälly LapIT:n tarjoamiin muihin palveluihin tai niistä ole erikseen toisin sovittu LapIT:n kanssa.

Toimenpide-ehdotukset järjestelmän kehittämiseksi:

- Arvioidaan, onko tarvetta laajentaa omaisuuden turvaa myös etätyössä tapahtuviin Lapin liiton omaisuuteen koskeviin vahinkoihin.

Maiju Pyörälä

Hallinnon suunnittelija

Sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilö

